

Handläggare
Maria Wiklund
Telefon: 08-50836268

Till
Äldrenämnden
28 januari 2025

Skrivelse angående övergrepp hos äldre brukare av hemtjänstpersonal

Svar på skrivelse från Liliane Åkerlund (SD) och Åke Nordström (SD)

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen angående övergrepp hos äldre brukare av hemtjänstpersonal.

Sammanfattning

I skrivelsen från Liliane Åkerlund (SD) och Åke Nordström (SD) framförs att det har inträffat händelser med övergrepp hos äldre med hemtjänst. Det framställs att utdrag ur belastningsregistret för vårdpersonal är en viktig åtgärd för att säkerställa tryggheten för våra äldre personer som är i behov av omsorg. I skrivelsen ställs frågan vad äldreförvaltningen gör för att säkerhetsställa och förhindra att detta inte ska hända igen. Ytterligare en fråga ställs hur vi kan garantera att våra äldre får den insats i omsorg som de är berättigade till.

Äldreförvaltningen följer Justitiedepartementets pågående promemoria *Utökade registerkontroller vid anställning i kommun* (Ds 2024:24) som är ute på remiss. Lagändringarna förslås träda i kraft den 1 juli 2025. Staden har för avsikt att redan innan lagen har trätt i kraft påbörja registerkontroller vid nyanställning inom äldreomsorgen. Rutin kommer i början av 2025.

Stadsdelsförvaltningarna har ansvar för att följa upp beslutet om den äldres beviljade hemtjänstinsatser. Äldreförvaltningen samverkar med stadsdelarna i arbetet med att följa upp utförandet av beviljade hemtjänstinsatser.

Bakgrund

Liliane Åkerlund (SD) och Åke Nordström (SD) har inkommit till äldrenämnden den 24 september 2024 med en skrivelse angående övergrepp hos äldre brukare av hemtjänstpersonal.

Ärendet

Liliane Åkerlund (SD) och Åke Nordström (SD) framför i sin skrivelse att det har inträffat händelser med övergrepp hos äldre med hemtjänst. Utdrag ur belastningsregistret för vårdpersonal är en viktig åtgärd för att säkerställa tryggheten för äldre personer som är i behov av omsorg.

Mot denna bakgrund ställs två frågor:

1. Vad gör äldreförvaltningen för att säkerhetsställa och förhindra att detta inte ska hända igen?
2. Hur kan vi garantera att våra äldre får den insats i omsorg som de är berättigade till?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor. Samverkan med de fackliga organisationerna kommer att ske i förvaltningsgruppen den 22 januari 2025. Kommunstyrelsens pensionärsråd kommer ta del av ärendet den 21 januari 2025 och socialnämndens, äldrenämndens och överförmyndarnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor den 16 januari 2025.

Jämställdhetsanalys

Äldreförvaltningen anser att en jämställdhetsanalys är relevant i sammanhanget. Enligt Brottsförebyggande rådets, BRÅ, Nationella trygghetsundersökning 2023 förekommer tydliga skillnader beroende på om den äldre är man eller kvinna där kvinnor i större utsträckning anger att de utsatts övergrepp sett till hela befolkningen och oberoende av gärningsperson. För åldersgruppen 65-74 år kvarstår skillnaderna mellan könen medan det i åldersgruppen 75-84 år inte är någon signifikant skillnad.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Äldreförvaltningen följer de lagar och riktlinjer som gäller. Det finns inget lagstadgat krav på att en utförare inom äldreomsorgen ska begära in utdrag ifrån belastningsregistret. I stadens förfrågningsunderlag, kontrakt och uppdragsbeskrivning för hemtjänsten framgår det att utföraren vid anställning av personal ska tillämpa en rekryteringsprocess som följer god sed på arbetsmarknaden där referenstagning och kontroll av utbildningsbevis, intyg, betyg etcetera utförs. Utföraren ska ha en rutin för att vidta åtgärder mot medarbetare som misstänks för brott mot den äldre.

Äldreförvaltningen följer Justitiedepartementets promemoria *Utökade registerkontroller vid anställning i kommun* (Ds 2024:24) som nu är ute på remiss. Utredningens uppdrag är att se över möjligheterna till kontroll av anställda och personer som erbjuds anställning eller uppdrag inom kommunerna mot belastningsregistret och misstankeregistret. Syftet är att ge kommunerna bättre förutsättningar att genomföra bakgrundskontroller för att minska risken för infiltration och inre påverkan.

Utredningen föreslår att möjligheten till kontroller av belastnings- och misstankeregister av den som ska arbeta med äldre eller med personer med funktionsnedsättning bör införas. Det inkluderar anställningar inom hemtjänsten, personlig assistans och särskilda boendeformer för äldre eller för personer med funktionsnedsättning. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2025.

Staden har för avsikt att redan innan lagen har trätt i kraft påbörja registerkontroller vid nyanställning inom såväl äldreomsorgen som inom omsorgen om funktionsnedsatta. Staden ser ingen anledning att avvakta lagens ikraftträdande utan startar införandet av registerkontroller vid nyanställning inom äldreomsorg och omsorg om funktionsnedsatta efter årsskiftet 2024/2025. Det kommer att innebära att slutkandidater i en rekrytering ska uppvisa registerutdrag innan de blir erbjuden anställningen. Det gäller oavsett om det är en tillsvidareanställning, vikariat eller behovsanställning. Rutiner för registerutdrag kommer att upprättas och skickas ut i början av januari.

Stadsdelsförvaltningarna har ansvar för att följa upp beslutet om den äldres beviljade hemtjänstinsatser. Beviljade insatser följs regelbundet upp av beslutande biståndshandläggare. I genomförandeplanen framgår den äldres önskemål om hur insatserna ska utföras. Den äldre informeras om hur och vart klagomål på utförda insatser kan lämnas. Äldreförvaltningen samverkar med stadsdelarna i arbetet med att följa upp utförandet av beviljade hemtjänstinsatser.

Karin BülowKarin Bülow

Förvaltningsdirektör
Äldreförvaltningen

Jonna HermanssonJonna
Hermansson
Avdelningschef
Äldreförvaltningen

Bilaga

1. Skrivelse angående övergrepp hos äldre brukare av hemtjänstpersonal.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, Äldredirektör	2025-01-15
Jonna Hermansson, Avdelningschef	2025-01-15